

บทที่ 4 ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบวิชาที่ใช้การเรียนการสอนเชิงบริการในสถาบันอุดมศึกษา สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ผู้วิจัย เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยแบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการสำรวจและวิเคราะห์รายวิชาในหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับการบริการชุมชนที่เปิดสอนระดับปริญญาตรี ในสถาบันอุดมศึกษา สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ซึ่งนำเสนอเป็น 3 ส่วนคือ

ส่วนที่ 1 หลักสูตรการเรียนการสอนที่เกี่ยวข้องกับการบริการชุมชน

ส่วนที่ 2 รูปแบบและวิธีการเรียนการสอน

ส่วนที่ 3 การเชื่อมโยงระหว่างสถาบันอุดมศึกษากับชุมชน

ตอนที่ 2 ผลการพัฒนารูปแบบวิชาที่ใช้การเรียนการสอนเชิงบริการ

ตอนที่ 3 ผลการทดลองใช้รูปแบบวิชาที่ใช้การเรียนการสอนเชิงบริการ

ตอนที่ 1 ผลการสำรวจและวิเคราะห์รายวิชาในหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับการบริการชุมชนที่เปิดสอนระดับปริญญาตรี ในสถาบันอุดมศึกษา สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย

การสำรวจและวิเคราะห์รายวิชาในหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับการบริการชุมชนที่เปิดสอนระดับปริญญาตรี ในสถาบันอุดมศึกษา สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย โดยใช้วิธีวิเคราะห์เอกสารจากงานวิจัยที่ได้รับทุนอุดหนุนจาก โครงการชนบทศึกษา ของทบวงมหาวิทยาลัย 7 รายการ ครอบคลุมแบบแผนการเรียนรู้เกี่ยวกับชนบทศึกษาในทุกภูมิภาคของประเทศ เอกสารรายงานประมวลข้อมูลเกี่ยวกับหลักสูตรชนบทศึกษา ของสำนักมาตรฐานอุดมศึกษา ทบวงมหาวิทยาลัย 1 รายการ ซึ่งครอบคลุมหลักสูตรของทุกมหาวิทยาลัย ที่ทบวงมหาวิทยาลัยรวบรวมไว้ล่าสุดในปีที่ผู้วิจัยดำเนินการวิจัย ได้แก่

1. การเรียนรู้เกี่ยวกับชนบทในมหาวิทยาลัยไทย (สุริชัย หวันแก้ว, 2543)

2. แบบแผนการเรียนรู้เกี่ยวกับชนบทไทยในภาคกลาง (กานดา ผรณเกียรติ และคณะ, 2541)

3. แบบแผนการเรียนรู้เกี่ยวกับชนบทไทยในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล (ปรีชา คุณินทร์พันธ์ และคณะ, 2543)

4. แบบแผนการเรียนรู้เกี่ยวกับชนบทไทยในภาคตะวันออก (ภารดี มหาจันทร์ และคณะ, 2542)

- 5.แบบแผนการเรียนรู้เกี่ยวกับชนบทไทยในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
(เยาวลักษณ์ อภิชชาติวัลลภ และคณะ, 2542)
- 6.แบบแผนการเรียนรู้เกี่ยวกับชนบทไทยในภาคเหนือ (เสาวลักษณ์ ชายทวีป
และคณะ , 2542)
- 7.แบบแผนการเรียนรู้เกี่ยวกับชนบทไทยในภาคใต้ (สุพจน์ โกวิทยาและคณะ,
2542)
- 8.ประมวลข้อมูลเกี่ยวกับหลักสูตรชนบทศึกษา (ทบวงมหาวิทยาลัย, 2538)
ผลจากการสำรวจและวิเคราะห์รายวิชาในหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับการบริการชุมชน
สามารถนำเสนอ ได้ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1 ตัวอย่างรายวิชาในหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนเชิงบริการ ระดับปริญญาตรี
ในสถาบันอุดมศึกษา สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย

ภาคตะวันออก

มหาวิทยาลัย	หลักสูตร/วิชา	วิธีการการเรียนการสอน ทฤษฎี/ปฏิบัติ
มหาวิทยาลัยบูรพา	<p>หลักสูตร</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี 2. วิทยาศาสตร์สุขภาพพยาบาลและสาธารณสุข 3. มนุษย์ศาสตร์และสังคมศาสตร์ <p>วิชาพื้นฐานทั่วไป</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. สังคมวิทยาเบื้องต้น 2. สังคมไทย 3. พุทธศาสนา 4. เศรษฐศาสตร์เบื้องต้น 5. มนุษย์ศาสตร์เบื้องต้น 6. ประชาการศึกษา 7. ภูมิศาสตร์ประเทศไทย 8. มนุษย์ศาสตร์กับระบบนิเวศน์ <p>วิชาชีพครู</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ภูมิปัญญาท้องถิ่นกับการศึกษา 2. การเป็นผู้นำในชุมชน 4. การศึกษาชุมชน <p>หลักสูตรสาขาวิชาพัฒนาชุมชน</p> <p>หลักสูตรนิเทศศาสตร์</p> <p>– สื่อพื้นบ้านเพื่อการ ประชาสัมพันธ์</p>	<p>การบรรยาย อภิปราย สัมมนาใน ชั้นเรียน</p> <p>การบรรยาย อภิปราย ทักษะศึกษา ดูงาน สัมมนา</p>

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

มหาวิทยาลัย	หลักสูตร/วิชา	วิธีการการเรียนการสอน ทฤษฎี/ปฏิบัติ
มหาวิทยาลัยขอนแก่น	วิชาศึกษาทั่วไป 1. สังคมวิทยาเบื้องต้น 2. วัฒนธรรมไทย 3. วัฒนธรรมอีสาน 4. สังคมวิทยาชนบท	การบรรยาย การอภิปรายในห้องเรียน
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี	วิชาศึกษาทั่วไป 1. ไทยศึกษา 2. มนุษย์กับสังคม	บรรยาย จัดนิทรรศการไทยศึกษาและ นิทรรศการการเกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรมอีสาน
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม	วิชาศึกษาทั่วไป 1. สังคมวิทยาเบื้องต้น 2. ไทยคดีศึกษา	บรรยาย 1. การนำนักศึกษาเข้าหมู่บ้านเมื่อมีโอกาส 2. การให้งานที่สนับสนุนให้นักศึกษา ค้นคว้าข้อมูลเกี่ยวกับหมู่บ้าน

ภาคเหนือ

มหาวิทยาลัย	หลักสูตร/วิชา	วิธีการการเรียนการสอน ทฤษฎี/ปฏิบัติ
มหาวิทยาลัยแม่โจ้	สาขาวิชา 1. สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร 2. สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์และสหกรณ์การเกษตร 3. สาขาวิชาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ วิชาที่เกี่ยวข้อง - เศรษฐศาสตร์ชนบทไทย - สหกรณ์กับการพัฒนาชนบท - การพัฒนาชุมชน - เศรษฐศาสตร์กับการพัฒนาเทคโนโลยีทางการเกษตร - ธุรกิจเกษตร - นโยบายเกษตร - สิ่งแวดล้อมชุมชน - การพัฒนาชุมชน - การจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ - แรงงานในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว - สังคมวิทยา - การปกครองและพัฒนาสังคมไทย - สังคมและวัฒนธรรมไทย - สังคมวิทยาอุตสาหกรรม	1. ในพื้นที่ - เน้นให้เนื้อหาวิชาและมโนทัศน์ในการอธิบาย - ใช้เทคนิคในการถ่ายทอด เช่น การใช้สื่อวีดิทัศน์ การนำเสนอเนื้อหาปัญหา การถ่ายทอดประสบการณ์ และการพานักศึกษาลงศึกษาชุมชน 2. นอกพื้นที่ - ศึกษาผ่านมุมมองของคนทำงานในองค์กรพัฒนาเอกชน และผู้นำชุมชนที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่น - ทัศนศึกษา ดูงาน - ภาคสนาม

มหาวิทยาลัย	หลักสูตร/วิชา	วิธีการการเรียนการสอน ทฤษฎี/ปฏิบัติ
มหาวิทยาลัยพายัพ -ระดับปริญญาตรี	<p>หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาสังคมวิทยาและ มนุษยวิทยา</p> <p>รายวิชาที่เกี่ยวข้อง</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. บุคคลสังคมและวัฒนธรรม 2. สังคมเศรษฐกิจ และการเมือง 3. สังคมกับบทบาทหญิง-ชาย 4. มนุษยวิทยาวัฒนธรรม 5. การสหกรณ์ 6. ภาคปฏิบัติ 7. การจัดระเบียบชุมชน 8. สังคมวิทยาการพัฒนา 9. สังคมเกษตรกร 10. สังคมวิทยาชนบท 11. มนุษย์แนวศิววิทยา 	บรรยาย อภิปราย
มหาวิทยาลัยนเรศวร -ระดับปริญญาตรี	<p>วิชาศึกษาทั่วไป</p> <ul style="list-style-type: none"> - ไทยศึกษา - สภาวะการณ์โลก - การศึกษาเปรียบเทียบเมือง ชนบท - ภูมิปัญญาไทยเพื่อการพัฒนา สังคม 	บรรยาย อภิปราย

ภาคใต้

มหาวิทยาลัย	หลักสูตร/วิชา	วิธีการการเรียนการสอน ทฤษฎี/ปฏิบัติ
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์	<p>หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิตสาขาพัฒนาสังคม</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. รายวิชาที่จัดให้ผู้เรียนเกี่ยวกับชนบทไทยโดยตรง ได้แก่ สาขาวิชาพัฒนาสังคม , พัฒนาชุมชน , ไทยคดีศึกษา 2. รายวิชาที่จัดขึ้นเพื่อให้เรียนรู้เกี่ยวกับชนบทไม่เกิน 50% ได้แก่ วิชามนุษยกับสังคม , วิชาสังคมไทย , สังคมวิทยา 3. วิชาที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับชุมชนบางส่วน ไม่เกิน 25% ได้แก่ การวิจัยเชิงคุณภาพ , การวิจัยทางการศึกษา , ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์ 	<p>- ใช้วิธีผสมผสานตั้งแต่ 2 วิธีขึ้นไป วิธีที่ใช้กันมากที่สุด 2 อันดับแรก คือ การสอนแบบบรรยายและอภิปราย วิธีที่ 3 คือ การสอนแบบระดมความคิดเห็น</p> <p>* วิธีการสอนที่มีประสิทธิภาพมากที่สุด และทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับชนบทอย่างแท้จริง คือ การสอนแบบปฏิบัติการภาคสนาม</p>
มหาวิทยาลัยทักษิณ	<p>วิชาศึกษาทั่วไป</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. วิชามนุษยกับสังคม 2. วิชาสังคมไทย 3. วิชาสังคมวิทยา 	<p>การสอนแบบบรรยาย การสอนแบบอภิปราย และการสอนแบบระดมความคิดเห็น</p>

ภาคกลาง

มหาวิทยาลัย	หลักสูตร/วิชา	วิธีการเรียนการสอน ทฤษฎี/ปฏิบัติ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	<p>หลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต</p> <p>สาขาสังคมวิทยาและมนุษยวิทยา</p> <p>รายวิชาที่เกี่ยวข้อง</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. สังคมวิทยาชนบท 2. สังคมวิทยานคร 	<p>ใช้การเรียนการสอนหลายรูปแบบ ส่วนใหญ่เน้นที่การให้นักศึกษาค้นคว้าแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ผ่านการทำรายงานจากการลงไปศึกษาภาคสนาม , การศึกษาแบบโครงการโดยเลือกประเด็นปัญหา รูปแบบที่สนใจเป็นหัวข้อค้นหา</p> <ul style="list-style-type: none"> - การทดสอบย่อยโดยให้เลือกคอลัมน์เกี่ยวกับชนบทที่สนใจเป็นหัวข้อค้นหา - การวิเคราะห์วิจารณ์บทความในหนังสือ - การนำสไลด์วีดิทัศน์ประกอบการเรียน พร้อมให้นักศึกษาแสดงความคิดเห็น และตั้งประเด็นเกี่ยวกับเรื่องนั้นๆ - การส่งเสริมให้นักศึกษาเข้าร่วมงานนิทรรศการ และสัมมนาทางวิชาการ และเขียนบันทึกส่งอาจารย์ผู้สอน - โครงการฝึกภาคสนาม ให้นักศึกษา เข้าไปใช้ชีวิตในชนบท

มหาวิทยาลัย	หลักสูตร/วิชา	วิธีการการเรียนการสอน ทฤษฎี/ปฏิบัติ
มหาวิทยาลัยศิลปากร	สาขาวิชาเอกสังคมศาสตร์ การพัฒนา <ul style="list-style-type: none"> - วิชาสังคมวิทยาชนบท - วิชาการพัฒนาชุมชน - วิชาการปกครองท้องถิ่น - วิชากลุ่มธุรกิจย่อยกับการพัฒนาชุมชน - วิชาเศรษฐศาสตร์ชนบท - วิชาวัฒนธรรมพื้นบ้าน - วิชาการวิเคราะห์ทางสังคมศาสตร์ - วิชาทฤษฎีและแนวความคิดในการพัฒนา - วิชาพัฒนาการ การเมืองไทย - วิชาพัฒนาการสังคมไทย - วิชาพัฒนาการเศรษฐกิจไทย - วิชาการพัฒนาเปรียบเทียบ - วิชาระเบียบ วิจัยทางสังคมศาสตร์ - วิชาการศึกษาชุมชน - วิชาสถานการณ์การพัฒนาของไทยในปัจจุบัน - วิชาการจัดการงานพัฒนา 	- เน้นชนบทเป็นกรณีศึกษาและ เป็นฐานการสอน

มหาวิทยาลัย	หลักสูตร/วิชา	วิธีการการเรียนการสอน ทฤษฎี/ปฏิบัติ
	<ul style="list-style-type: none"> - วิชาการเตรียมสัมมนาสังคมไทยกับการพัฒนา - วิชาสัมมนาสังคมไทยกับการพัฒนา 	
มหาวิทยาลัยศิลปากร	<p>คณะอักษรศาสตร์ ภาควิชาภูมิศาสตร์และภาควิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยศิลปากร</p> <ul style="list-style-type: none"> - วิชาภูมิศาสตร์การเกษตร - วิชาภูมิศาสตร์การตั้งถิ่นฐาน - วิชาคติชนวิทยา <p>คณะศึกษาศาสตร์</p> <ul style="list-style-type: none"> - ภาควิชาหลักสูตรและวิธีการสอน - ภาควิชาจิตวิทยาและการแนะแนวภาควิชาการศึกษา นอกโรงเรียน - คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ - สายวิชาศิลปศาสตร์ - สายวิชาวิทยาศาสตร์ 	<ul style="list-style-type: none"> - ให้นักศึกษาได้เรียนรู้จากสถานที่จริงพูดคุยกับเจ้าหน้าที่ที่ทำงานในชนบท พูดคุยกับประชาชนชาวบ้านโดยตรง นำสื่อการสอนเกี่ยวกับชนบทมาประกอบการบรรยาย
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	<p>คณะเกษตร ภาควิชาส่งเสริมและนิเทศศาสตร์เกษตร มหาวิทยาลัยเกษตร</p> <ul style="list-style-type: none"> - คณะศึกษาศาสตร์ ภาควิชาอาชีวศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตร 	<p>บรรยาย อภิปราย ทัศนศึกษา ดูงาน</p>

ส่วนที่ 1 หลักสูตรการเรียนการสอนที่เกี่ยวข้องกับการบริการชุมชน

ผลจากการศึกษา แบบแผนการเรียนรู้เกี่ยวกับชนบท ในสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทย ซึ่งแสดงในตารางที่ 1 พบว่า สถาบันอุดมศึกษาได้จัดหลักสูตรและรายวิชาไว้อย่างหลากหลาย ทั้งในส่วนที่เป็นหลักสูตรทางด้านชนบทศึกษาโดยตรงและหลักสูตรอื่นที่มีส่วนเกี่ยวข้อง และพบว่าหลักสูตรและสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องกับการบริการชุมชนทั้งในกลุ่มสาขาวิชาทางสังคมศาสตร์ ทางวิทยาศาสตร์สุขภาพ และทางด้านการบริการ เช่นหลักสูตรวิทยาศาสตร์สุขภาพพยาบาลและสาธารณสุข ที่มหาวิทยาลัยบูรพา สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร สาขาวิชาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ มหาวิทยาลัยแม่โจ้ หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาสังคมวิทยาและมนุษยวิทยา มหาวิทยาลัยพายัพ เป็นต้น ส่วนในด้านของรายวิชา มีทั้งที่เป็นวิชาเอกบังคับของหลักสูตร เช่น วิชาสังคมวิทยาชนบท วิชาการพัฒนาชุมชน วิชาเศรษฐศาสตร์ชนบท ในสาขาวิชาเอกสังคมศาสตร์การพัฒนา ที่มหาวิทยาลัยศิลปากร มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และมหาวิทยาลัยพายัพ เป็นต้น บางรายวิชาเป็นวิชาในกลุ่มวิชาศึกษาทั่วไป เช่น วิชาสังคมวิทยาเบื้องต้น ที่มหาวิทยาลัยบูรพา มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยมหาสารคาม วิชาสังคมวิทยา ที่มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ เป็นต้น นอกจากนี้รายวิชาต่างๆ เหล่านี้ ยังมีการเรียนรู้จากกิจกรรมเสริมการเรียนการสอนรูปแบบต่าง ๆ ซึ่งสถาบันอุดมศึกษาได้จัดไว้อย่างหลากหลาย

แบบแผนการเรียนรู้เกี่ยวกับชนบทไทยจากหลักสูตรเหล่านี้ ได้สร้างช่องทางการเรียนรู้เกี่ยวกับชนบทไทยมากขึ้น ทั้งในส่วนที่เป็นหลักสูตรทางด้านชนบทศึกษาโดยตรงและหลักสูตรอื่นที่มีส่วนเกี่ยวข้อง บางรายวิชาเป็นวิชาบังคับของหลักสูตร และบางรายวิชาเป็นวิชาในกลุ่มวิชาศึกษาทั่วไปแม้ว่าแต่ละหลักสูตรจะมีความเข้มข้นที่แตกต่างกันไป แต่ก็ถือเป็นช่องทางหนึ่งที่เปิดกว้างให้แก่กระบวนการเรียนรู้เกี่ยวกับชนบทไทยของนักศึกษา ซึ่งแสดงให้เห็นว่าวิชาที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนเชิงบริการไม่ได้มีเฉพาะวิชาทางสังคมศาสตร์เท่านั้น

ส่วนที่ 2 การเรียนการสอน

การเรียนการสอนเป็นส่วนสำคัญในการสร้างกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ ในการเรียนรู้เกี่ยวกับชนบทไทยพบว่า ผู้สอนใช้วิธีการที่หลากหลาย ดังแสดงใน ตารางที่ 3

ตารางที่ 2 วิธีการเรียนการสอนชนบทศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาไทย

สถาบันอุดมศึกษา สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย												
วิธีการเรียนการสอน	เหนือ			อีสาน			ใต้		ภาคกลาง			ภาคตะวันออก
	ม.แม่โจ้	ม.พายัพ	ม.นครสวรรค์	ม.มหาสารคาม	ม.ขอนแก่น	ม.สุรินทร์	ม.ทักษิณ	ม.สงขลานครินทร์	จุฬาลงกรณ์	ม.ศิลปากร	ม.เกษตรศาสตร์	ม.บูรพา
บรรยาย อภิปราย	☆	☆	☆	☆	☆	☆	☆	☆	☆	☆	☆	☆
นิทรรศการ						☆			☆			
ทัศนศึกษาดูงาน	☆			☆						☆	☆	☆
สื่อวิดีโอ	☆								☆	☆	☆	
เสวนาภูมิปัญญาท้องถิ่น	☆								☆	☆		
ระดมความคิดเห็น	☆	☆					☆		☆			☆
ฝึกภาคสนาม	☆							☆	☆			
เรียนรู้จากชุมชนโดยทำโครงการ	☆			☆					☆	☆		
อ่านและวิจารณ์บทความ									☆			

จากตารางที่ 3 จะเห็นว่าการเตรียมการเรียนการสอนวิชาที่เกี่ยวข้องกับชนบทศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาไทย โดยเฉพาะระดับปริญญาตรีนั้น หากมิใช่หลักสูตรที่เน้นชนบทโดยตรงส่วนมากยังเป็นการเรียนรู้ผ่านประสบการณ์ของผู้สอนโดยการบรรยาย อภิปราย และสื่อการสอนประเภทต่าง ๆ มากกว่าจะเป็นการส่งเสริมการเรียนรู้จากประสบการณ์ชนบทโดยตรง และโดยเฉพาะการเรียนการสอนในวิชาศึกษาทั่วไป จะเป็นการเรียนการสอน ในชั้นเรียนเป็นหลัก โดยแต่ละสถาบันอาจมีเทคนิควิธีสอน แตกต่างกันไปบ้าง แต่โดยรวมก็ยังคงเป็นการบรรยาย ในชั้นเรียน สื่ออื่น ๆ เช่น วิดีโอ นิทรรศการ เป็นเพียงส่วนเสริมเท่านั้น

ส่วนการฝึกภาคสนาม ซึ่งเป็นวิธีการเรียนการสอน ที่สร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับชนบทได้อย่างลึกซึ้งนั้น อาจกระทำได้เฉพาะวิชาที่เน้นชนบทโดยตรง ซึ่งวิชาเหล่านี้มีจำนวนนักศึกษาไม่มากนัก ไม่ยุ่งยากในการจัดการ ส่วนวิชาอื่น ใช้วิธีการทัศนศึกษาหรือเรียนรู้โดยการทำโครงการในชุมชนของนักศึกษา ซึ่งลดความยุ่งยาก ในการจัดการ และสามารถเสริมการเรียนการสอนในห้องเรียนได้พอสมควร

ส่วนที่ 3 การเชื่อมโยงระหว่างสถาบันอุดมศึกษากับชุมชน

จากการวิเคราะห์เอกสารรายงานการวิจัยทั้ง 7 ฉบับ พบว่า กิจกรรมนักศึกษา เป็นช่องทางสำคัญในการเชื่อมโยงระหว่างสถาบันการศึกษากับชุมชน ที่สามารถเชื่อมโยงชนบทกับสถาบันอุดมศึกษาได้และเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริงมากขึ้น นอกจากนี้กิจกรรมนักศึกษาแล้วยังพบว่า สถาบันอุดมศึกษาสามารถจัดกิจกรรมเสริมการเรียนการสอนที่จะเชื่อมโยงสถาบันอุดมศึกษากับชุมชนในลักษณะต่างๆ ได้ดังนี้

1.)กิจกรรมทางวิชาการของคณะ/สถาบัน ได้แก่ การจัดนิทรรศการ การสนทนาทางวิชาการ การศึกษานอกสถานที่

2.)กิจกรรมนักศึกษา โดยการส่งเสริมให้นักศึกษาทำโครงการต่าง ๆ ที่สนับสนุนให้มีการทำกิจกรรม ออกสำรวจ ศึกษาทำความเข้าใจชุมชนในพื้นที่ชนบท

3.)กิจกรรมวิจัย โดยการสนับสนุนงานวิจัยที่เกี่ยวกับชนบท งานวิจัยควรมีลักษณะที่ส่งเสริมสนับสนุนให้คนชนบทได้มีส่วนร่วมเป็นภาคีสนับสนุนการวิจัย และมีส่วนร่วมในกระบวนการวิจัย เช่น เน้นวิธีการเก็บข้อมูลโดยชนบทมีส่วนร่วม เพื่อให้งานวิจัยสามารถตอบสนองกระบวนการเรียนรู้เกี่ยวกับชนบทมากขึ้น

4.)กิจกรรมบริการทางวิชาการแก่ชุมชน ซึ่งนอกจากจะมีลักษณะที่สถาบันอุดมศึกษาเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ เช่น การจัดฝึกอบรมแล้วยังมีอีกลักษณะหนึ่งซึ่งถือได้ว่าเป็นรูปแบบใหม่ นั่นคือ การจัดกิจกรรมบริการวิชาการโดยให้ชุมชนมีส่วนร่วมกับสถาบันอุดมศึกษา เป็นการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างสถาบันอุดมศึกษากับชนบท แหล่งความรู้จะเปลี่ยนจากแบบเดิมที่เป็นการเรียนรู้จากช่องทางเดียวเป็นการปฏิสัมพันธ์ระหว่างกัน กิจกรรมลักษณะนี้น่าจะเป็น ช่องทางการเรียนรู้ชนบทที่มีประสิทธิภาพ เพราะสถาบันอุดมศึกษาได้เกิดกระบวนการเรียนรู้ชนบทไปพร้อมกับชุมชนด้วย ดังนั้น องค์ความรู้ของสถาบันอุดมศึกษาก็จะได้รับการปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องกับชุมชน

ผู้วิจัยจึงคิดว่าหากมีการเชื่อมโยงของกระบวนการเรียนรู้จากหลักสูตรในสถาบันอุดมศึกษากับการเรียนรู้จากประสบการณ์จริงในพื้นที่ชนบทโดยผ่านกิจกรรมนักศึกษาตามแนวคิดของการเรียนการสอนเชิงบริการ ก็จะทำให้สถาบันอุดมศึกษากับชุมชนมีปฏิสัมพันธ์กันมากขึ้น และจะเป็นช่องทางการถ่ายทอดองค์ความรู้แก่กันอย่างมีประสิทธิภาพ

ตอนที่ 2 ผลการพัฒนารูปแบบวิชาที่ใช้การเรียนการสอนเชิงบริการ

ในการพัฒนารูปแบบวิชาที่ใช้การเรียนการสอนเชิงบริการ ผู้วิจัยได้นำผลจากการสำรวจและวิเคราะห์รายวิชาที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนเชิงบริการ ในสถาบันอุดมศึกษา สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ผลของการประชุมที่เกี่ยวข้อง และผลการประชุมร่วมคณะกรรมการวิชาการและคณะกรรมการกิจการนักศึกษาวิทยาลัยโยนง มาเป็นแนวทางการพัฒนาดังนี้

2.1 ผลการสำรวจและวิเคราะห์รายวิชาที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนเชิงบริการ

จากการสำรวจและวิเคราะห์รายวิชาที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนเชิงบริการ โดยวิเคราะห์จากเอกสาร 8 รายการ ซึ่งเป็นเอกสารการวิจัยที่ครอบคลุมแบบแผนการเรียนรู้เกี่ยวกับชนบทศึกษาในทุกภูมิภาคของประเทศและเป็นข้อมูลล่าสุดที่ทบวงมหาวิทยาลัยรวบรวมไว้ในตอนที่ 1 ของการวิจัยครั้งนี้ สามารถสรุปผลการสำรวจและวิเคราะห์ได้ดังนี้

ในด้านหลักสูตรสถาบันอุดมศึกษาได้จัดหลักสูตรและรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนเชิงบริการ ไว้อย่างหลากหลาย ทั้งในส่วนที่เป็นหลักสูตรทางด้านชนบทศึกษาโดยตรงและหลักสูตรอื่นที่มีส่วนเกี่ยวข้อง บางรายวิชาเป็นวิชาบังคับของหลักสูตร และ บางรายวิชาเป็นวิชาในกลุ่มวิชาศึกษาทั่วไป ซึ่งแสดงให้เห็นว่าวิชาที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนเชิงบริการไม่ได้มีเฉพาะวิชาทางสังคมศาสตร์เท่านั้น

ในด้านรูปแบบการเรียนการสอน สถาบันอุดมศึกษามีรูปแบบและวิธีการเรียนการสอนที่หลากหลาย ทั้งรูปแบบการบรรยาย การอภิปราย การเรียนรู้จากสื่อการสอน การเสวนากับผู้รู้ผู้เชี่ยวชาญ และวิธีการเรียนการสอนที่มีในทุกสถาบันคือ การบรรยายและอภิปรายส่วนวิธีการศึกษาภาคสนาม ซึ่งเป็นรูปแบบการเรียนการสอนที่เหมาะสมที่สุดสำหรับวิชาชนบทศึกษามีสถาบันที่ใช้การเรียนการสอนรูปแบบนี้เพียง 3 สถาบัน ซึ่งแสดงว่า การเรียนการสอนวิชาที่เกี่ยวข้องกับชนบทศึกษา ในสถาบันอุดมศึกษาไทย ยังมีการเรียนรู้จากประสบการณ์ชนบทโดยตรงน้อยมาก

ในด้านการเชื่อมโยงระหว่างสถาบันอุดมศึกษากับชุมชน พบว่า กิจกรรมนักศึกษาเป็นช่องทางสำคัญที่เชื่อมโยงสถาบันอุดมศึกษากับชุมชนเข้าด้วยกัน และถ่ายโอนองค์ความรู้ซึ่งกันและกัน

ดังนั้นในการพัฒนารูปแบบวิชาที่ใช้การเรียนการสอนเชิงบริการจึงควรจัดให้มีลักษณะการเรียนรู้แบบการศึกษาภาคสนามด้วย โดยอาศัยกิจกรรมนักศึกษาเป็นช่องทางในการโยงสถาบันไปสู่ชุมชน โดยวิชาที่จะใช้รูปแบบการเรียนการสอนเชิงบริการไม่ได้จำกัดเฉพาะวิชาทางสังคมศาสตร์เท่านั้น

2.2 ผลการประชุมร่วมคณะกรรมการวิชาการและคณะกรรมการกิจการนักศึกษา ในการพิจารณา การสร้างรูปแบบการเรียนการสอนเชิงบริการ

การจัดประชุมร่วมกรรมการวิชาการและกรรมการกิจการนักศึกษาเพื่อกำหนดแนวทางในการบูรณาการการเรียนการสอนกับกิจกรรมนักศึกษา โดยการสร้างรูปแบบวิชาที่ใช้การเรียนการสอนเชิงบริการ มีสาระสำคัญจากการประชุม ดังนี้

การประชุมครั้งที่ 1 ทบทวนภารกิจ (Mission) และปรัชญาของสถาบัน ที่มุ่งสร้างบัณฑิตที่ถึงพร้อมในความเป็นมนุษย์และเป็นบัณฑิตที่เท่าดีอดดิน จึงมอบหมายให้ทั้งฝ่ายวิชาการและฝ่ายกิจการนักศึกษา สสำรวจตนเองและหาแนวทางในการที่จะบรรลุผลถึงลักษณะที่พึงประสงค์ของสถาบัน

การประชุมครั้งที่ 2 ที่ประชุมได้อภิปรายถึงสภาพการปัจจุบันว่า มีหลักสูตรของมหาวิทยาลัยไทยจำนวนมากไม่น้อยที่ลอกมาจากต่างประเทศ หรือลอกกันเองจากต่างสถาบัน จึงมีโอกาสนี้ไม่ตรงกับปัญหาในสังคมไทย หลักสูตรต่างๆมักเน้นการเพิ่มเนื้อหามากขึ้นจนไม่มีเวลาให้นักศึกษาคิดหรือค้นเพิ่มเติม นักศึกษาจึงมุ่งท่องจำเพียงเพื่อสอบผ่าน เมื่อจบการศึกษาและออกไปทำงาน จะทำงานได้ในตอนต้น แต่ไม่มีความสามารถจะพัฒนาตนเอง หรือปรับตัวตามสภาพงานหรือปัญหาที่เปลี่ยนแปลงไป ต่างกับนักศึกษาที่มีผลการเรียนปานกลาง แต่ระหว่างที่เป็น นักศึกษาได้ร่วมกิจกรรมชมรมต่างๆ อยู่เสมอ บัณฑิตกลุ่มนี้จะเป็นกลุ่มที่ประสบความสำเร็จในชีวิตที่ดีกว่ากลุ่มเรียนอย่างเดียว โดยทั้งฝ่ายวิชาการและกิจการนักศึกษา ยอมรับว่าการศึกษาดำเนินหลักสูตรโดยเน้นด้านการเรียนการสอนทางวิชาการภายในห้องเรียนเพียงอย่างเดียวไม่เพียงพอที่จะพัฒนาให้นักศึกษามีคุณลักษณะดังกล่าวได้อย่างครบถ้วน เนื่องด้วยระเบียบวิธีและเวลาอันจำกัด การที่จะพัฒนานักศึกษาให้เป็นบัณฑิตที่สมบูรณ์นั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องอาศัยกระบวนการจากการศึกษาอย่างเป็นทางการในชั้นเรียนปกติควบคู่ไปกับการให้ประสบการณ์ชีวิตใน รูปแบบของการจัดการศึกษาที่ไม่เป็นทางการด้วย เพื่อให้นักศึกษาจะได้มีประสบการณ์จริงนอกชั้นเรียน

การประชุมครั้งที่ 3 ที่ประชุมได้พิจารณาหารูปแบบการเรียนการสอนเชิงบริการ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น และมีการปรับปรุงแก้ไขในประเด็นของการจัดการในเรื่องเวลาและการประเมินผลรวมทั้งกำหนดวิชาที่จะทดลองใช้การเรียนการสอนตามรูปแบบที่น่าเสนอ

2.3 ผลการพัฒนารูปแบบวิชาที่ใช้การเรียนการสอนเชิงบริการ

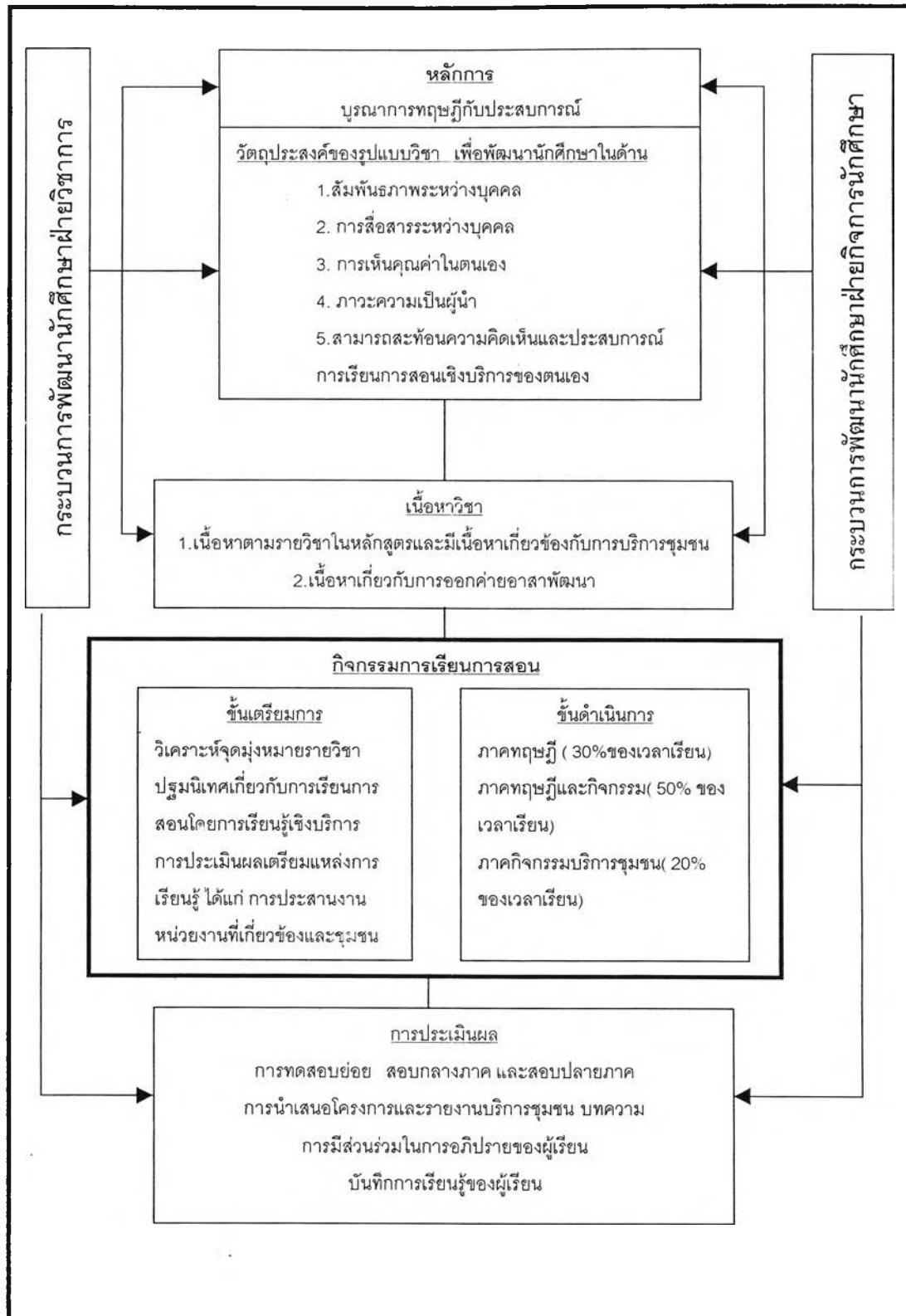
จากการพัฒนารูปแบบวิชาที่ใช้การเรียนการสอนเชิงบริการในบทที่ 3 ผู้ทรงคุณวุฒิที่ได้จากเกณฑ์การคัดเลือก 5 ท่าน (ดูรายนามผู้ทรงคุณวุฒิและแบบประเมินในภาคผนวก ก) ได้ประเมิน รูปแบบการเรียนการสอนที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้น ดังนี้

1. ความชัดเจนของรูปแบบวิชา มีความชัดเจน 0.80
2. ความเหมาะสมของกิจกรรมการเรียนการสอน 1.00

3.ความครอบคลุมเนื้อหาวิชา	1.00
4.ความเหมาะสมของการประเมินผล	0.80
5.ความเป็นไปได้ในการนำไปใช้	1.00

จากผลการประเมินถือว่า รูปแบบการเรียนการสอนที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้น ได้รับการยอมรับจากผู้ทรงคุณวุฒิ โดยผู้วิจัยได้ปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิและได้ผล การพัฒนารูปแบบวิชาที่ใช้การเรียนการสอนเชิงบริการ ดังนี้

แผนภูมิที่ 1 รูปแบบวิชาที่ใช้การเรียนการสอนเชิงบริการ



รูปแบบวิชาที่ใช้การเรียนการสอนเชิงบริการ

หลักการ

1.การจัดการเรียนการสอน มุ่งให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง เป็นการจัดการเรียนการสอนที่บูรณาการทฤษฎีกับประสบการณ์ ความคิดกับการกระทำ อันจะก่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจสถานการณ์แวดล้อมที่แท้จริง

2.การจัดการเรียนการสอนส่งเสริมการมีส่วนร่วมระหว่างนักศึกษา อาจารย์และชุมชน ส่งเสริมให้นักศึกษา ชี้นำตนเองในการเรียนรู้ มีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนการสอน และมีอิสระในการใช้สติปัญญาของตนเองในการตัดสินใจ

3.ส่งเสริมและสร้างสำนึกในการช่วยเหลือผู้อื่น มีความรับผิดชอบต่อสังคม

4.อาจารย์มีบทบาทในการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ และพัฒนาบริบทที่หลากหลาย สำหรับการเรียนรู้ของนักศึกษา เอื้ออำนวยและจัดประสบการณ์ให้นักศึกษามีโอกาสบูรณาการความรู้ทั้งทฤษฎีและปฏิบัติ

5.มีผลงานของนักศึกษาที่สะท้อนการเรียนรู้ ที่สามารถประเมินกระบวนการเรียนรู้และผลการเรียนรู้ได้อย่างแท้จริง

วัตถุประสงค์

รูปแบบวิชาที่ใช้การเรียนการสอนเชิงบริการ มีวัตถุประสงค์ในการพัฒนานักศึกษา ตามแนวคิดของการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาและเชิงบริการดังนี้

1. สัมพันธภาพระหว่างบุคคล
2. การสื่อสารระหว่างบุคคล
3. การเห็นคุณค่าในตนเอง
4. ภาวะความเป็นผู้นำ
5. สามารถสะท้อนความคิดเห็นและประสบการณ์การเรียนการสอนเชิงบริการของตนเอง

เนื้อหาวิชา

- 1.เนื้อหาสาระของรายวิชาทางสังคมศาสตร์ตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร
- 2.เนื้อหาสาระเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมค่ายอาสาพัฒนา

กระบวนการเรียนการสอน

กระบวนการเรียนการสอนที่ใช้การเรียนการสอนเชิงบริการ แบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน คือ

1. ชั้นเตรียมการ ชั้นเตรียมการนี้เป็นขั้นตอนที่ผู้สอนเป็นผู้ดำเนินการเป็นส่วนใหญ่ โดยได้รับความเห็นชอบและมีข้อตกลงร่วมกันกับผู้เรียน ประกอบด้วยการเตรียมการดังนี้

1.1 จุดประสงค์การเรียนการสอน

- 1.) ผู้สอนวิเคราะห์จุดมุ่งหมายรายวิชา
- 2.) ผู้สอนจัดลำดับความสำคัญของจุดประสงค์รายวิชาให้มีความสอดคล้องกับความสามารถที่ต้องการพัฒนานักศึกษา
- 3.) ผู้สอน-ผู้เรียนร่วมกันวิเคราะห์คำอธิบายรายวิชา ให้ได้ขอบเขตเนื้อหาที่อยู่ในความสนใจของผู้เรียน และสอดคล้องกับโครงสร้างรายวิชา
- 4.) ผู้สอน-ผู้เรียนตกลงร่วมกัน และผู้เรียนเห็นชอบในลักษณะงานและเกณฑ์การประเมินผล

1.2 ผู้เรียน

- 1.) ผู้สอนประเมินคุณลักษณะพื้นฐานของผู้เรียน ในด้านทัศนคติและความสนใจของผู้เรียน
- 2.) ให้ความรู้โดยการปฐมนิเทศเกี่ยวกับการเรียนการสอนโดยการเรียนรู้เชิงบริการ การประเมินผล แหล่งที่จะหาความรู้ด้วยตนเอง การให้คำปรึกษา

1.3 ผู้สอน

- 1.) จัดเตรียมแหล่งการเรียนรู้ ได้แก่ การประสานงานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและชุมชน
- 2.) จัดเตรียมเอกสารประกอบการเรียนการสอนและการศึกษาค้นคว้า โดยทำการสำรวจห้องสมุด จัดหาหนังสือ เอกสาร ตำรา สิ่งพิมพ์ต่างๆ ให้มีเพียงพอและมีความครอบคลุมเนื้อหาที่ต้องการให้นักศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

2. ชั้นดำเนินการ ในชั้นการดำเนินการเรียนการสอนนี้ แบ่งกิจกรรมการเรียนการสอนเป็น 3 ภาค คือ (ดูแผนภูมิที่ 2)

แผนภูมิที่ 2 การจัดการการเรียนรู้การสอนวิชาที่ใช้การเรียนรู้เชิงบริการ

<p style="text-align: center;">ภาคทฤษฎี</p> <p style="text-align: center;">-บรรยาย โดยผู้สอน-วิทยากร</p> <p style="text-align: center;">-กำหนดให้อ่านเอกสารประกอบการสอน</p> <p style="text-align: center;">-ดูวิดีโอ สไลด์</p> <p style="text-align: center;">ฯลฯ</p>
<p style="text-align: center;">ภาคทฤษฎีและกิจกรรม</p> <p style="text-align: center;">-นำเสนอ/อภิปรายประเด็นปัญหา/เหตุการณ์ร่วมสมัย</p> <p style="text-align: center;">อ่าน วิจัย บทความ ข่าว</p> <p style="text-align: center;">เสวนาปราชญ์ชาวบ้าน ผู้นำชุมชน</p> <p style="text-align: center;">ศึกษาภาคสนามและนำสิ่งที่ได้พบเห็น มาวิเคราะห์ โดยหลักทฤษฎี</p> <p style="text-align: center;">การจัดนิทรรศการ</p>
<p style="text-align: center;">ภาคกิจกรรม(ปฏิบัติการในชุมชน)</p> <p style="text-align: center;">ก่อนออกบริการชุมชน</p> <p style="text-align: center;">ประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง</p> <p style="text-align: center;">สำรวจชุมชน เลือกชุมชนปฏิบัติงาน</p> <p style="text-align: center;">ปฐมนิเทศ แบ่งงาน</p> <p style="text-align: center;">————— ระหว่างบริการชุมชน —————</p> <p style="text-align: center;">ประชุมชาวบ้านเพื่อทำความเข้าใจ</p> <p style="text-align: center;">ปฏิบัติงานตามได้รับมอบหมาย</p> <p style="text-align: center;">ปฏิบัติตนตามกฎระเบียบ</p> <p style="text-align: center;">สะท้อนภาพการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยการเขียนบันทึกประจำวัน</p> <p style="text-align: center;">หาเวลา พบผู้บอกข้อมูลหลัก เพื่อเก็บข้อมูลเขียนบทความในประเด็นที่สนใจ</p> <p style="text-align: center;">รับผิดชอบตนเอง รับผิดชอบร่วมกับผู้อื่น รับผิดชอบต่อสังคม</p> <p style="text-align: center;">————— หลังบริการชุมชน —————</p> <p style="text-align: center;">นำเสนอรายงาน ส่งรายงาน บทความ บันทึก</p>
<p style="text-align: center;">การประเมินผล</p> <p style="text-align: center;">สอบย่อย สอบกลางภาค สอบปลายภาค</p> <p style="text-align: center;">การมีส่วนร่วมในชั้นเรียน การเสนอโครงการบริการชุมชน</p> <p style="text-align: center;">การนำเสนอรายงาน บทความ บันทึก การสังเกตพฤติกรรม</p>

2.1) ภาคทฤษฎี มีสัดส่วนร้อยละ 30 ของเวลาเรียน

แม้ว่าการเรียนการสอนเชิงบริการ จะให้อิสระแก่ผู้เรียนในการชี้ขาดตนเองในการเรียนรู้ แต่การศึกษาทฤษฎีจากผู้สอนโดยการบรรยายก็ยังเป็นสิ่งจำเป็นอยู่บ้าง เพื่อที่นักศึกษาจะได้ทำความเข้าใจกับสิ่งที่ได้จากการค้นคว้าด้วยตนเองหรือจากประสบการณ์ ซึ่งสาระในส่วนนี้จะเป็นกรอบแนวคิดสำคัญในการที่นักศึกษาจะนำไปอภิปรายสถานการณ์หรือปรากฏการณ์ต่างๆ

2.2) ภาคทฤษฎีและกิจกรรม มีสัดส่วนร้อยละ 50 ของเวลาเรียน

เป็นการเรียนรู้จากปัญหา สถานการณ์ร่วมสมัย เป็นการจัดการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีการอภิปรายปัญหาเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกัน เน้นให้นักศึกษาได้คิดวิเคราะห์ สถานการณ์โดยการพิจารณาข้อมูลอย่างรอบคอบและได้ตรง

การฝึกประสบการณ์ในการลงพื้นที่ในโอกาสต่างๆ เพื่อเรียนรู้จากประสบการณ์จริง การสังเกตและจดบันทึก จากสิ่งที่ได้พบเห็น เพื่อนำมาอภิปรายในชั้น เช่นการจัดบอร์ดความรู้ การให้ความรู้เกี่ยวกับการเลือกตั้ง การรณรงค์ป้องกันโรคเอดส์ การรณรงค์ต่อต้านยาเสพติด การร่วมแข่งขันกีฬาชุมชน โดยต้องได้รับความร่วมมือจากฝ่ายกิจการนักศึกษาทั้งงบประมาณและการประสานงานในขั้นนี้

การจัดการเรียนการสอนในส่วนนี้ เพื่อให้นักศึกษาได้มีประสบการณ์และคุ้นเคยกับสภาพแวดล้อมการเรียนการสอนนอกชั้นเรียน และฝึกการวิเคราะห์ แก้ไขปัญหาจากสถานการณ์ที่พบเห็นจริง

2.3) ภาคกิจกรรมการบริการชุมชน มีสัดส่วนร้อยละ 20 ของเวลาเรียน

ถือเป็นส่วนสำคัญในการกลมเกลียวและพัฒนาให้นักศึกษาให้เป็นไปตามลักษณะที่พึงประสงค์ แบ่งออกเป็น 3 ส่วนย่อย คือ

1.) ก่อนออกบริการชุมชน นักศึกษาจะได้เรียนรู้เกี่ยวกับการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง การสำรวจชุมชน การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเลือกชุมชนปฏิบัติงาน การเสนอโครงการบริการชุมชน การแบ่งหน้าที่รับผิดชอบ การปฐมนิเทศ อาจารย์ต้องให้คำปรึกษาอย่างใกล้ชิด

2.) ระหว่างการบริการชุมชน จัดประชุมชาวบ้าน ประชุมสมาชิกปฏิบัติงานตามโครงการ ปฏิบัติตนตามกฎระเบียบในการบริการชุมชน ในส่วนนี้ นักศึกษาจะได้ฝึกประสบการณ์เป็นกลุ่มโดยผลัดเปลี่ยนกันเป็นผู้นำ ต้องจดบันทึกประจำวัน และหาเวลาพบผู้บอกข้อมูลหลัก (Key Informant) เพื่อเก็บข้อมูลเขียนบทความในประเด็นที่สนใจ

3.) หลังการบริการชุมชน นำเสนอรายงานกลุ่ม บทความ บันทึกประจำวัน และประเมินผลโครงการ

ในการศึกษาในภาคกิจกรรมการบริการชุมชนนี้ นักศึกษาต้องกำหนดจุดมุ่งหมายในการเรียนรู้ในการออกบริการชุมชนโดยดำเนินการศึกษาด้วยตนเองและเป็นกลุ่มดังนี้

1.) การเรียนรู้ด้วยตนเอง นักศึกษาแต่ละคนดำเนินการศึกษาค้นคว้า และนำเสนอบทความที่สอดคล้องกับจุดมุ่งหมาย โดยแสดงความรู้ความเข้าใจในประเด็นปัญหา ต่างๆ การเขียนบันทึกการปฏิบัติงานและการพัฒนาตนเอง

2.) การเรียนรู้เป็นกลุ่ม นักศึกษาร่วมกันแสดงความคิดเห็นในการ กำหนดจุดมุ่งหมายการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อสถานการณ์ในชุมชน โดยร่วมกันอภิปรายผลการ เรียนรู้เพื่อตอบปัญหา ร่วมกันวิเคราะห์สถานการณ์

3.) การสะท้อนข้อมูลในการเรียนรู้และการนำเสนอรายงานหลังจากที่ นักศึกษาได้มีการเรียนรู้ด้วยตนเองและเป็นกลุ่มแล้ว นักศึกษามีการสะท้อนข้อมูลในกระบวนการ เรียนรู้และนำเสนอรายงานของตัวเองก่อน หลังจากนั้นเพื่อนและผู้สอนร่วมแสดงความคิดเห็น

3. ขั้นตอนการประเมินผล

ประเมินผลจาก

- การสะท้อนการเรียนรู้ของตนเอง โดยการเขียนบันทึกการเรียนรู้ประจำวัน
- การสะท้อนการเรียนรู้ในองค์ความรู้ของรายวิชา โดยการนำเสนอรายงาน บทความตามจุดมุ่งหมายของรายวิชา
- สังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักศึกษาเป็นรายบุคคล ในขณะที่มีการ เรียนการสอน การบริการชุมชน และจากการมีส่วนร่วมในการอภิปราย
- การทดสอบย่อย สอบกลางภาค และสอบปลายภาค
- การนำเสนอโครงการและรายงานบริการชุมชน

2.5 การนำรูปแบบทดลองใช้กับวิชาสังคมวิทยา

1.) คำอธิบายรายวิชา

ศึกษาถึงลักษณะโครงสร้างและหน้าที่ของสังคม การจัดระเบียบทาง สังคม การจัดระดับชั้นทางสังคม การเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม อิทธิพลของสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติและวัฒนธรรมต่อสังคมมนุษย์ ความรับผิดชอบต่อสังคม สังคมกับการ ปกครอง สังคมกับเศรษฐกิจ ปัญหาสังคมต่างๆ

2.) วัตถุประสงค์ของรายวิชา

1. ให้นักศึกษาเข้าใจหน้าที่และโครงสร้างทางสังคม ลักษณะและผล กระทบจากความสัมพันธ์ทางสังคม

2. ให้นักศึกษาเข้าใจปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกำหนดลักษณะ และการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม

3. ให้นักศึกษาเข้าใจและอธิบายถึงสาเหตุที่มาของปัญหาและปรากฏ การณ์ทางสังคมที่เกิดขึ้น และวิเคราะห์แนวโน้มของสถานการณ์และปัญหาได้

4. เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างตนเองกับผู้อื่น

3.เนื้อหาวิชาตามรายวิชาหลัก(ดูรายละเอียดแผนการสอนในภาคผนวก ค)

4.เนื้อหาวิชาเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมค่ายอาสาพัฒนา (ดูรายละเอียดในภาค
ผนวก ง)

ตอนที่ 3 ผลการทดลองใช้รูปแบบวิชาที่ใช้การเรียนการสอนเชิงบริการ

จากการทดลองใช้รูปแบบวิชาที่ใช้การเรียนการสอนเชิงบริการ กับนักศึกษากลุ่มทดลอง
ปรากฏผลดังนี้

ตารางที่ 3 พฤติกรรมความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลของนักศึกษา ก่อนและหลังการทดลองในด้านการมีส่วนร่วมในกิจกรรมหรือมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น

พฤติกรรม	ก่อนการทดลอง		หลังการทดลอง	
	พฤติกรรมสอดคล้อง		พฤติกรรมสอดคล้อง	
	จำนวน (n=20)	ร้อยละ	จำนวน (n=20)	ร้อยละ
1.ฉันพยายามอยู่กับผู้คน	16	80.0	20	100.0
2.ฉันเข้าร่วมกลุ่มกิจกรรมสังคมต่าง ๆ	17	85.0	20	100.0
3.ฉันมักจะเข้าร่วมชมรม หรือสมาคมเมื่อมีโอกาส	15	75.0	20	100.0
4.ฉันพยายามทำให้คนอื่นมีส่วนร่วมในแผนงานต่าง ๆ ของฉัน	16	80.0	19	95.0
5.ฉันพยายามให้คนอื่นมีส่วนร่วมในแผนงานต่าง ๆ ของฉัน	7	35.0	14	70.0
6.ฉันพยายามให้มีผู้คนแวดล้อมฉัน	4	20.0	8	40.0
7.เมื่อคนอื่นทำสิ่งต่าง ๆ ร่วมกัน ฉันมักจะเข้าไปร่วมกับเขาด้วย	9	45.0	7	35.0
8.ฉันพยายามหลีกเลี่ยงการอยู่ตามลำพัง	6	30.0	14	70.0
9.ฉันพยายามเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมกลุ่มต่างๆ	8	40.0	19	95.0

จากตารางที่ 3 พฤติกรรมความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลของนักศึกษาในด้านความต้องการมีส่วนร่วมปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น หลังการเรียนการสอนเชิงบริการ นักศึกษามีการแสดงออกในด้านความต้องการมีส่วนร่วมในกิจกรรมและมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นมากขึ้นอย่างเห็นได้ชัด โดยพฤติกรรมการพยายามอยู่กับผู้คนมากขึ้น การเข้าร่วมกลุ่มกิจกรรม และการเข้าร่วมชมรมหรือสมาคมเมื่อมีโอกาส มีพฤติกรรมสอดคล้องถึงร้อยละ 100

ตารางที่ 4 พฤติกรรมความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลของนักศึกษา ก่อนและหลังการทดลองในด้านความต้องการผู้อื่นชักชวนตนให้มีส่วนร่วมในกิจกรรมหรือมีปฏิสัมพันธ์

พฤติกรรม	ก่อนการทดลอง		หลังการทดลอง	
	พฤติกรรมสอดคล้อง		พฤติกรรมสอดคล้อง	
	จำนวน (n=20)	ร้อยละ	จำนวน (n=20)	ร้อยละ
1.ฉันชอบให้คนอื่นชักชวนฉันในเรื่องต่าง ๆ	7	35.0	9	45.0
2.ฉันชอบให้คนอื่นชักชวนฉันเข้าร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของเขา	14	70.0	17	85.0
3.ฉันชอบให้คนอื่นรับฉันเข้าร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของเขา	15	75.0	15	75.0
4.ฉันชอบให้คนอื่นขอร้องฉันให้เข้าร่วมในการอภิปรายถกเถียงเรื่องต่าง ๆ ของเขา	4	20.0	8	40.0
5.ฉันชอบให้คนอื่นชักชวนฉันเข้าร่วมทำกิจกรรมต่าง ๆ ของเขา	9	45.0	15	75.0
6.ฉันชอบให้คนอื่นชักชวนฉันในเรื่องต่าง ๆ	8	40.0	11	55.0
7.ฉันชอบให้คนอื่นชักชวนฉันเข้าร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของเขา	13	65.0	14	70.0
8.ฉันชอบให้คนอื่นรับฉันเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของเขา	14	70.0	19	95.0
9.ฉันชอบให้คนอื่นชักชวนฉันเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ เมื่ออยู่ร่วมกับคนอื่น	7	35.0	12	60.0

จากตารางที่ 4 พฤติกรรมความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลของนักศึกษาในด้านความต้องการให้ผู้อื่นชักชวนตนให้มีส่วนร่วมในกิจกรรม หรือมีปฏิสัมพันธ์ หลังการเรียนการสอนเชิงบริการ นักศึกษามีการแสดงออกถึงความต้องการให้ผู้อื่นเข้ามาชักชวนตนให้มีส่วนร่วมในกลุ่มสังคมหรือมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นมากขึ้น โดยมีพฤติกรรมชอบให้คนอื่นรับตนเองเข้าร่วมกิจกรรมของเขา สูงถึงร้อยละ 95 และชอบให้คนอื่นชักชวนฉันเข้าร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของเขา ร้อยละ 85

ตารางที่ 5 พฤติกรรมความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลของนักศึกษา ก่อนและหลังการทดลองในด้านการเป็นผู้นำหรือการมีอำนาจเหนือผู้อื่น

พฤติกรรม	ก่อนการทดลอง		หลังการทดลอง	
	พฤติกรรมสอดคล้อง		พฤติกรรมสอดคล้อง	
	จำนวน (n=20)	ร้อยละ	จำนวน (n=20)	ร้อยละ
1.ฉันพยายามมีบทบาทอย่างมากในการกระทำของคนอื่น	15	75.0	16	80.0
2.ฉันพยายามที่จะรับผิดชอบในเรื่องต่าง ๆ เมื่ออยู่ร่วมกับคนอื่น	14	70.0	18	90.0
3.ฉันพยายามให้คนอื่นทำสิ่งต่าง ๆ ตามวิธีที่ฉันต้องการให้เขาทำ	8	40.0	7	35.0
4.ฉันพยายามทำตัวเป็นผู้ควบคุมเมื่ออยู่ร่วมกับคนอื่น	14	70.0	13	65.0
5.ฉันพยายามให้คนอื่นทำสิ่งต่าง ๆ ที่ฉันต้องการทำ	8	40.0	14	70.0
6.ฉันพยายามมีบทบาทอย่างมากในการกระทำของคนอื่น	11	55.0	14	70.0
7.ฉันพยายามที่จะรับผิดชอบในเรื่องต่าง ๆ เมื่ออยู่ร่วมกับคนอื่น	11	55.0	13	65.0
8.ฉันพยายามให้คนอื่นทำสิ่งต่าง ๆ ตามวิธีที่ฉันต้องการให้เขาทำ	6	30.0	4	20.0
9.ฉันรับผิดชอบเรื่องต่าง ๆ เมื่ออยู่ร่วมกับคนอื่น	12	60.0	14	70.0

จากตารางที่ 5 พฤติกรรมความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลของนักศึกษาในด้านการแสดงออกถึงการเป็นผู้นำหรือมีอำนาจเหนือผู้อื่นก่อนและหลังการเรียนการสอนเชิงบริการไม่ค่อยมีความแตกต่างกันมากนัก เว้นแต่ในเรื่องของการพยายามที่จะรับผิดชอบในเรื่องต่างๆเมื่ออยู่ร่วมกับผู้อื่น หลังการเรียนการสอนเชิงบริการนักศึกษามีพฤติกรรมที่พยายามจะรับผิดชอบในเรื่องต่างๆเมื่ออยู่ร่วมกับผู้อื่นสูงขึ้นถึงร้อยละ 65 - 90 และพยายามมีบทบาทอย่างมากในการกระทำของคนอื่น ร้อยละ 70 - 80 อย่างไรก็ตามการพยายามให้คนอื่นทำสิ่งต่าง ๆ ตามวิธีที่ตนเองต้องการให้เขาทำ หลังการเรียนการสอนเชิงบริการ นักศึกษามีพฤติกรรมดังกล่าวลดลง ร้อยละ 20 - 35 และการพยายามทำตัวเป็นผู้ควบคุมเมื่ออยู่ร่วมกับคนอื่น ลดลงเหลือร้อยละ 65

ตารางที่ 6 พฤติกรรมความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลของนักศึกษา ก่อนและหลังการทดลองในด้านต้องการให้ผู้อื่นควบคุมหรือมีอำนาจเหนือตน

พฤติกรรม	ก่อนการทดลอง		หลังการทดลอง	
	พฤติกรรมสอดคล้อง		พฤติกรรมสอดคล้อง	
	จำนวน (n=20)	ร้อยละ	จำนวน (n=20)	ร้อยละ
1.ฉันปล่อยให้คนอื่นตัดสินใจให้ว่าจะทำอะไร	10	50.0	12	60.0
2.ฉันปล่อยให้คนอื่นมีอิทธิพลอย่างมากต่อการกระทำต่าง ๆ	13	65.0	9	45.0
3.ฉันปล่อยให้คนอื่นควบคุมการกระทำต่าง ๆ ของฉัน	6	30.0	3	15.0
4.ฉันถูกคนอื่นชักจูงได้ง่าย	8	40.0	4	20.0
5.ฉันปล่อยให้คนอื่นตัดสินใจให้ว่าจะทำอะไร	7	35.0	16	80.0
6.ฉันปล่อยให้คนอื่นรับผิดชอบในเรื่องต่าง ๆ	11	55.0	15	75.0
7.ฉันปล่อยให้คนอื่นมีอิทธิพลอย่างมากต่อการกระทำต่าง ๆ ของฉัน	7	35.0	12	60.0
8.ฉันปล่อยให้คนอื่นควบคุมการกระทำต่าง ๆ ของฉัน	7	35.0	6	30.0
9.ฉันถูกคนอื่นชักจูงได้ง่าย	6	30.0	6	30.0

จากตารางที่ 6 พฤติกรรมความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลของนักศึกษาในด้านความต้องการให้ผู้อื่นควบคุมหรือมีอำนาจเหนือตนนั้น หลังการเรียนการสอนเชิงบริการนักศึกษายอมให้ผู้อื่นตัดสินใจให้ว่าจะทำอะไร สูงขึ้นเป็นร้อยละ 60 - 80 แต่การปล่อยให้ผู้อื่นชักจูงลดลงเป็นร้อยละ 20 - 30 รวมถึงการปล่อยให้คนอื่นควบคุมการกระทำต่าง ๆ ก็ลดลงเช่นกันเป็นร้อยละ 15 - 30 สะท้อนให้เห็นว่าความสัมพันธ์ในด้านการเป็นผู้นำผู้ตามของนักศึกษามีการพัฒนาขึ้น ยอมรับการเป็นผู้ตามคนอื่น แต่ก็ไม่ได้ปล่อยให้ผู้อื่นชักจูงหรือควบคุมการกระทำ

ตารางที่ 7 พฤติกรรมความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลของนักศึกษา ก่อนและหลังการทดลองในด้านการแสดงความรักความผูกพันกับผู้อื่น

พฤติกรรม	ก่อนการทดลอง		หลังการทดลอง	
	พฤติกรรมสอดคล้อง		พฤติกรรมสอดคล้อง	
	จำนวน (n=20)	ร้อยละ	จำนวน (n=20)	ร้อยละ
1.ฉันพยายามมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับคนอื่น	14	70.0	15	75.0
2.ฉันพยายามมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดและสนิทสนมกับคนอื่น	15	75.0	15	75.0
3.ฉันพยายามใกล้ชิดและสนิทสนมกับคนอื่น	8	40.0	16	80.0
4.ฉันพยายามเป็นมิตรกับคนอื่น	9	45.0	14	70.0
5.ความสัมพันธ์ส่วนตัวของฉันกับคนอื่นเป็นไปอย่างเย็นชา และห่างเหินกัน	11	55.0	12	60.0
6.ฉันพยายามมีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับคนอื่น	12	60.0	14	70.0
7.ฉันพยายามใกล้ชิดและสนิทสนมกับคนอื่น	6	30.0	10	50.0
8.ฉันทำตัวเย็นชาและห่างเหินจากคนอื่น	10	50.0	6	30.0
9.ฉันพยายามมีความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดและสนิทสนมกับคนอื่น	9	45.0	13	65.0

จากตารางที่ 7 พฤติกรรมความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลของนักศึกษา ก่อนและหลังการทดลองในด้านการแสดงความรักความผูกพันกับผู้อื่นในภาพรวมไม่มีความแตกต่างกันมากนักที่มีความแตกต่างอยู่บ้างคือ การพยายามใกล้ชิดและสนิทสนมกับคนอื่นหลังการเรียนการสอนเชิงบริการมีพฤติกรรมเพิ่มขึ้น เป็นร้อยละ 50 - 80 พยายามเป็นมิตรกับคนอื่น ร้อยละ 70 และมีการปรับปรุงตัวจากการทำตัวเย็นชาและห่างเหินคนอื่นลดน้อยลงเป็นร้อยละ 30

ตารางที่ 8 พฤติกรรมความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลของนักศึกษา ก่อนและหลังการทดลองในด้านความต้องการให้ผู้อื่นแสดงความรักความผูกพันกับตน

พฤติกรรม	ก่อนการทดลอง		หลังการทดลอง	
	พฤติกรรมสอดคล้อง		พฤติกรรมสอดคล้อง	
	จำนวน (n=20)	ร้อยละ	จำนวน (n=20)	ร้อยละ
1.ฉันชอบให้คนอื่นทำตัวใกล้ชิดและสนิทสนมกับฉัน	15	75.0	15	75.0
2.ฉันชอบให้คนอื่นทำตัวใกล้ชิดกับฉัน	14	70.0	14	70.0
3.ฉันชอบให้คนอื่นทำตัวเย็นชาและห่างเหินจากฉัน	11	55.0	7	35.0
4.ฉันชอบให้คนอื่นแสดงความเป็นมิตรกับฉัน	12	60.0	15	75.0
5.ฉันชอบให้คนอื่นทำตัวห่างเหินจากฉัน	13	65.0	13	65.0
6.ฉันชอบให้คนอื่นทำตัวใกล้ชิดกับฉัน	14	70.0	11	55.0
7.ฉันชอบให้คนอื่นทำตัวเย็นชาและห่างเหินจากฉัน	18	90.0	18	90.0
8.ฉันชอบให้คนอื่นทำตัวใกล้ชิดและสนิทสนมกับฉัน	12	60.0	14	70.0
9.ฉันชอบให้คนอื่นชักชวนฉันเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของเขา	6	30.0	7	35.0

จากตารางที่ 8 พฤติกรรมความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลของนักศึกษา ก่อนและหลังการทดลองในด้านความต้องการให้ผู้อื่นแสดงความรักความผูกพันกับตนเองนั้น ไม่มีความแตกต่างกันอย่างชัดเจน โดยหลังการทดลองมีพฤติกรรมชอบให้คนอื่นแสดงความเป็นมิตร เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 75 ชอบให้คนอื่นทำตัวใกล้ชิดและสนิทสนม เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 70 หลังการเรียนการสอนเชิงบริการ พฤติกรรมชอบให้ผู้อื่นทำตัวเย็นชาและห่างเหินตนเอง ลดลงเหลือร้อยละ 35 (ในการตอบครั้งที่ 1 และมีค่าคำตอบเท่าก่อนทดลองในการตอบครั้งที่ 2) แสดงว่าหลังการทดลองโดยรวม นักศึกษาไม่ชอบให้ผู้อื่นทำตัวเย็นชาและห่างเหินตนเอง

จากตารางที่ 3 – 8 ภาพรวมของพฤติกรรมความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลของนักศึกษา สามารถอธิบายได้ด้วยทฤษฎีพฤติกรรมความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล 3 มิติของชูสท์ (Schutz, 1967) ได้ดังนี้

1. มิติการมีส่วนร่วม (Inclusion) หลังการทดลองนักศึกษามีพฤติกรรมความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลไปในด้านของการเข้าร่วม การเป็นส่วนหนึ่งและการอยู่ร่วมกัน ซึ่งเป็นการแสดงออกของความต้องการได้รับการใส่ใจและสนใจจากผู้อื่น การยอมรับ การเห็นคุณค่า เห็นได้ชัดในตารางที่ 3 คือการพยายามอยู่กับผู้คน การเข้าร่วมกลุ่มกิจกรรมสังคมต่างๆ เข้าร่วมชมรม สมาคม ซึ่งก่อนการทดลองนักศึกษามีพฤติกรรมลักษณะนี้สูงอยู่แล้ว หลังการทดลองพฤติกรรม

เหล่านี้เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 100 ที่พัฒนาเด่นมากคือ พยายามเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมกลุ่มต่างๆเพิ่มจากร้อยละ 40 เป็นร้อยละ 95 หลังการทดลอง

2. มิติของการควบคุม(Control) หลังการทดลองนักศึกษามีพฤติกรรมพยายามที่จะรับผิดชอบในเรื่องต่างๆเมื่ออยู่ร่วมกับผู้อื่นสูงถึงร้อยละ 65-90 แต่ในด้านของการพยายามให้คนอื่นทำสิ่งต่างๆ ตามวิธีที่ตนเองต้องการนักศึกษากลับมีพฤติกรรมลดลงเป็นร้อยละ 20-35 แสดงว่านักศึกษาไม่ได้พยายามมีอำนาจหรือไม่เกี่ยวกับอำนาจในการควบคุม แต่เป็นมิติของการควบคุมในส่วนของความต้องการเด่นเท่านั้น การยอมให้คนอื่นตัดสินใจว่าจะทำอะไร เป็นภาพของการยอมตามแต่ไม่ต้องการถูกควบคุม เห็นได้ชัดจากการปล่อยให้คนอื่นควบคุมลดลงเป็นร้อยละ 15-30

3. มิติของการผูกพัน (Affection) พฤติกรรมความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลหลังการทดลองเป็นมิติที่สอดคล้องกับมิติของการมีส่วนร่วม คือพยายามใกล้ชิดสนิทสนมเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 50-80 ที่ลดลงคือ การทำตัวเย็นชา และไม่ต้องการให้ผู้อื่นทำตัวห่างเหินตนลดลงเป็นร้อยละ 30-35 แสดงให้เห็นว่านักศึกษามีพฤติกรรมความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลโดยการนำตัวเข้าไปใกล้ชิดมากกว่าการแสดงความแปลกแยก

ตารางที่ 9 ลักษณะการสื่อสารข้อความเชิงบวกของนักศึกษาก่อนและหลัง
การทดลอง

กิจกรรม	ก่อนการทดลอง		หลังการทดลอง	
	\bar{X}	S.D	\bar{X}	S.D
1. ฉันสามารถร่วมแสดงความคิดเห็น และความรู้สึกกับผู้อื่นได้	3.30	0.8751	3.70	0.4702
2. ฉันสามารถพูดคุยและเข้ากับเด็ก ๆ ได้ดี	3.50	0.6882	3.45	0.6863
3. ฉันสามารถปฏิเสธการขอร้อง และการชักชวนจากคนอื่นได้อย่างสบายใจ	2.30	1.0311	2.15	0.8172
4. ฉันสามารถเข้าใจ ความคิด ความรู้สึก และสิ่งที่พ่อแม่ประพฤติปฏิบัติได้อย่างชัดเจน	3.10	0.9679	3.65	0.5871

จากตารางที่ 9. ลักษณะการสื่อสารเชิงบวกของนักศึกษาหลังการเรียนการสอนเชิงบริการนักศึกษามีพฤติกรรมสื่อสารข้อความเชิงบวกดีขึ้นเกือบทุกประเด็น โดยเฉพาะการสามารถแสดงความคิดเห็นและความรู้สึกกับผู้อื่นได้ค่าเฉลี่ยเพิ่มขึ้นจาก 3.30 ก่อนการทดลอง เป็น 3.70 หลังการทดลอง สามารถเข้าใจความคิด ความรู้สึก และสิ่งที่พ่อแม่ประพฤติปฏิบัติได้อย่างชัดเจนขึ้น เพิ่มจาก 3.10 เป็น 3.65 หลังการทดลอง ส่วนการปฏิเสธการขอร้อง และการชักชวนจากคนอื่น มีพฤติกรรมดังกล่าวลดลง มีความเกรงใจในการปฏิเสธมากขึ้น

ตารางที่ 10 ลักษณะการสื่อสารข้อความเชิงลบของนักศึกษา ก่อนและหลังการทดลอง

กิจกรรม	ก่อนการทดลอง		หลังการทดลอง	
	\bar{X}	S.D	\bar{X}	S.D
1. ฉันมีความยากลำบากในการพูดคุยกับครู อาจารย์ที่ฉันเรียนด้วย	3.15	1.0400	3.50	0.6070
2. ฉันมีความยากลำบากในการสอนคนอื่นแม้เขาจะเรียนจากฉันได้	2.65	0.8751	3.00	0.5620
3. ฉันไม่สามารถบอกได้ถึงความกดดันที่ได้รับจากมหาวิทยาลัย และที่บ้าน	2.80	0.9515	3.00	0.7947
4. ฉันไม่กล้าพูดขอความช่วยเหลือจากใคร	2.65	0.8127	2.95	0.8870
5. เมื่อฉันฟังใคร ๆ พูด ฉันไม่รู้ว่าเขากำลังรู้สึกอย่างไร	2.80	0.6959	3.00	0.7255
6. วิธีการแสดงความโกรธของฉันทำให้ฉันรู้สึกเสียใจทั้งยังทำให้คนอื่นเสียใจด้วย	2.25	1.1180	2.40	1.1877
7. เป็นการยากที่จะทำตามความต้องการของฉัน โดยยังคงเป็นพลเมืองที่ดี	2.55	1.1459	2.85	0.8751
8. เมื่อคิดได้ฉันจะพูดทันทีถึงแม้อีกฝ่ายกำลังพูดอยู่	3.30	0.8645	3.55	0.6048

จากตารางที่ 10 ลักษณะการสื่อสารข้อความเชิงลบของนักศึกษา เนื่องจากข้อความในส่วนนี้เป็นข้อความเชิงลบ จึงต้องให้ค่าคะแนนผกผันกับข้อความเชิงบวก (ตามเกณฑ์การแปลผลในบทที่ 3) ปรากฏว่าหลังการเรียนการสอนเชิงบริการ นักศึกษามีการพัฒนาในด้านการสื่อสารดีขึ้นในทุกประเด็นเช่นกัน เช่น รู้กาลเทศะในการพูดมากขึ้น (มีค่าเฉลี่ย 3.55) กล้าที่จะพูดคุยกับครูอาจารย์ที่สอนมากขึ้น ค่าเฉลี่ย 3.50 มีความมั่นใจในการสอนคนอื่นมากขึ้น ค่าเฉลี่ย 3.00 เป็นต้น

จากตารางที่ 9-10 พฤติกรรมการสื่อสารของนักศึกษาโดยภาพรวมมีพัฒนาการที่ดีขึ้น สามารถเข้าใจความรู้สึก ความต้องการ ทั้งที่แสดงโดยคำพูดหรือท่าทางและพฤติกรรมได้ เช่นการเข้าใจความคิดความรู้สึกของพ่อแม่ได้ดีขึ้น จากค่าเฉลี่ย (\bar{X}) 3.10 เป็น 3.65 หลังการทดลอง สามารถบอกถึงความกดดันและรวมไปถึงกล้าขอความช่วยเหลือจากใครๆ มากขึ้น รู้กาลเทศะในการพูดมากขึ้น

ตารางที่ 11 การเห็นคุณค่าของตนเองในเชิงบวกของนักศึกษา ก่อนและหลังการเรียน
การสอนเชิงบริการ

กิจกรรม	ก่อนการทดลอง				หลังการทดลอง			
	ใช่ (ได้ 1 คะแนน)		ไม่ใช่ (0 คะแนน)		ใช่ (ได้ 1 คะแนน)		ไม่ใช่ (0 คะแนน)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. โดยปกติแล้วฉันจะไม่หันต่อเหตุการณ์ต่าง ๆ	10	50.0	10	50.0	9	45.0	11	55.0
2. ฉันสามารถตัดสินใจในเรื่องต่างๆ ได้โดยไม่ยากลำบาก	9	45.0	11	55.0	13	65.0	7	35.0
3. ใคร ๆ จะรู้สึกสนุกเมื่ออยู่กับฉัน	14	70.0	6	30.0	19	95.0	1	5.0
4. ฉันเป็นที่นิยมหรือเป็นขวัญใจในหมู่เพื่อนวัยเดียวกัน	12	60.0	8	40.0	15	75.0	5	25.0
5. ครอบครัวจะนึกถึงฉันเสมอ	17	85.0	3	15.0	19	95.0	1	5.0
6. เพื่อน ๆ มักล้อตามความคิดเห็นของฉัน ตัวฉัน	13	65.0	7	35.0	16	80.0	4	20.0
7. ครอบครัวของฉันเข้าใจในตัวฉัน	13	65.0	7	35.0	17	85.0	3	15.0
รวมคะแนนเชิงบวก	88		0		98		0	

จากตารางที่ 11 การเห็นคุณค่าในตนเองเชิงบวก หลังการเรียนการสอนเชิงบริการ นักศึกษามีความรู้สึกเห็นคุณค่าของตนเองในเชิงบวกมากขึ้นเกือบทุกประเด็น ใครๆ จะรู้สึกสนุกเมื่ออยู่กับตนมีค่าคะแนนร้อยละ 95 ครอบครัวจะนึกถึงตนเสมอร้อยละ 95 ครอบครัวมีความเข้าใจตนเสมอร้อยละ 85 เป็นต้น

ตารางที่ 12 การเห็นคุณค่าในตนเองในคำถามเชิงลบก่อนและหลังการเรียนการสอนเชิง
บริการ

กิจกรรม	ก่อนการทดลอง				หลังการทดลอง			
	ใช่ (0 คะแนน)		ไม่ใช่ (1 คะแนน)		ใช่ (0 คะแนน)		ไม่ใช่ (1 คะแนน)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. ฉันรู้สึกลำบากใจในการพูดต่อหน้ากลุ่มคน	12	60.0	8	40.0	7	35.0	13	65.0
2. ยากเปลี่ยนหลายสิ่งในตัวฉันถ้าฉันสามารถทำได้	16	80.0	4	20.0	9	45.0	11	55.0
3. ฉันรู้สึกหงุดหงิดง่ายเมื่ออยู่ที่บ้าน	5	25.0	15	75.0	3	15.0	17	85.0
4. ฉันต้องใช้เวลานานกว่าจะคุ้นเคยกับสิ่งใหม่ๆ	8	40.0	12	60.0	3	15.0	17	85.0
5. ฉันยอมแพ้ต่อสิ่งต่างๆ ง่ายมาก	4	20.0	16	80.0	2	10.0	18	90.0
6. ครอบครัวตั้งความหวังในตัวฉันสูงเกินไป	8	40.0	12	60.0	7	35.0	13	65.0
7. ฉันเป็นคนอ่อนไหวง่าย	12	60.0	8	40.0	8	40.0	12	60.0
8. ชีวิตฉันเต็มไปด้วยความสับสนวุ่นวาย	9	45.0	11	55.0	5	25.0	15	75.0
9. ฉันรู้สึกว่าตนเองต่ำต้อย	5	25.0	15	75.0	2	10.0	18	90.0
10. บ่อยครั้งที่ฉันอยากหนีออกจากบ้าน	6	30.0	14	70.0	2	10.0	18	90.0
11. บ่อยครั้งที่ฉันรู้สึกไม่สบายใจกับงานของฉัน	16	80.0	4	20.0	8	40.0	12	60.0
12. ฉันไม่ได้เป็นคนหัวตาดึ่มเหมือนคนอื่น	16	80.0	4	20.0	7	35.0	13	65.0
13. เมื่อมีสิ่งที่จะต้องพูด ฉันจะพูดออกมา	10	50.0	10	50.0	12	60.0	8	40.0
14. คนอื่นๆ จะมีคนชอบมากกว่าตัวฉัน	8	40.0	12	60.0	8	40.0	12	60.0
15. ฉันรู้สึกว่าพ่อแม่พยายามผลักดันชีวิตของฉันมาก	10	50.0	10	50.0	8	40.0	12	60.0
16. บ่อยครั้งที่ฉันหวังเป็นคนอื่นที่ไม่ใช่ตัวฉัน	7	35.0	13	65.0	5	25.0	15	75.0
17. บ่อยครั้งที่ฉันรู้สึกท้อแท้กับการทำงาน	8	40.0	12	60.0	8	40.0	12	60.0
18. ฉันไม่สามารถเป็นที่พึ่งของใครได้	5	25.0	15	75.0	2	10.0	18	90.0
คะแนนรวมเชิงลบ	0		195		0		254	
สรุปคะแนนรวมทั้งหมด	ก่อนการทดลอง 283 คะแนน				หลังการทดลอง 352 คะแนน			

จากตารางที่ 12 การเห็นคุณค่าในตนเองในข้อคำถามเชิงลบ หลังการเรียนการสอนเชิงบริการนักศึกษาได้แสดงถึงการเห็นคุณค่าในตนเองสูงขึ้นเกือบทุกประเด็นคำถาม (ยกเว้นเมื่อมีสิ่งที่คุณจะต้องพูด คุณจะพูดออกมา) ที่ค่าคะแนนสูงถึงร้อยละ 90 ได้แก่ รู้สึกว่าตนเป็นที่พึ่งของคนอื่นได้ ไม่เคยรู้สึกว่าตนเองด้อยต่ำ ไม่เคยคิดหนีออกจากบ้าน ไม่เคยยอมแพ้ต่อสิ่งใต้ง่ายๆ เมื่อคิดคะแนนรวมทั้งหมดทั้งข้อคำถามเชิงบวกและเชิงลบ (ตามเกณฑ์การแปลผลในบทที่ 3) จะเห็นได้ว่าคะแนนรวมของการเห็นคุณค่าในตนเองหลังการเรียนการสอนเชิงบริการสูงขึ้นอย่างชัดเจน คือ 283 คะแนน ต่อ 352 คะแนน แสดงว่าพฤติกรรมการเห็นคุณค่าในตนเองของนักศึกษาหลังการทดลองมีการพัฒนาที่ดีขึ้น

ตารางที่ 13 พฤติกรรมที่แสดงถึงความสามารถในเชิงผู้นำก่อนและหลังการเรียนรู้
การสอนเชิงบริการ (ค่าคะแนนเฉลี่ยในที่นี้คือผลรวมคะแนนแต่ละข้อหารด้วย 20)

กิจกรรม	ก่อนการทดลอง	หลังทดลอง
	ค่าคะแนนเฉลี่ย	ค่าคะแนนเฉลี่ย
1. ฉันตรวจสอบ/วัดความรู้สึกของตัวเอง	3.35	3.75
2. ฉันทราบว่าจะอะไร คือ สิ่งที่สำคัญที่สุดของฉัน	3.25	4.55
3. ฉันรักษาอำนาจในตัวเองอย่างสม่ำเสมอ	3.20	3.65
4. ฉันค้นหาปัญหาเพื่อแก้ไข	3.00	4.05
5. ฉันทราบถึงเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของฉัน	3.70	4.35
6. ฉันรู้ว่ามีความรับผิดชอบ	3.50	4.20
7. ฉันสำรวจสถานการณ์	3.55	3.65
8. ฉันคิดว่าอะไรที่เป็นไปได้	3.90	4.15
9. ฉันมองเห็นว่าตัวเองจะบรรลุเป้าหมายที่วางไว้	3.10	4.05
10. ฉันจับคู่ความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถกับความท้าทาย	3.10	3.80
11. ฉันจัดวางวัตถุประสงค์ให้สอดคล้องกับเป้าหมาย	3.35	4.20
12. ฉันตั้งเป้าหมายอย่างเฉพาะเจาะจง	3.70	3.80
13. ฉันสำรวจทรัพยากรของตัวเอง	3.45	4.10
14. ฉันวางแผนขั้นตอนการดำเนินงานแต่ละก้าว	3.40	3.85
15. ฉันกำหนดมาตรฐานของการบรรลุเป้าหมาย	3.45	4.00
16. ฉันสร้างเครือข่ายพันธมิตร	3.35	4.30
17. ฉันสร้างความรู้สึกภายในกลุ่ม	2.55	4.25
18. ฉันทำให้คนอื่นมีทัศนวิสัยร่วม	2.95	3.90
19. สิ่งที่คุณพึงยอมมีความหมาย	3.10	4.15
20. ฉันจัดความก้าวหน้าของฉัน	3.25	3.80
21. ฉันให้รางวัลกับความก้าวหน้าของฉัน	3.40	4.00
22. ฉันมองโลกในแง่ดี	3.20	4.15
23. ฉันมีความสุขในสิ่งเล็กน้อย	3.30	4.05
24. ฉันทำตัวกลมกลืนกับสิ่งที่ทำ	3.20	4.05
25. ฉันมีทัศนคติว่าอะไรที่ทำได้ - ทำ	3.15	4.30
26. ฉันปรับความคิดของฉันเข้ากับสถานการณ์	2.85	4.25
27. ฉันหลีกเลี่ยงการเป็นคนสมบูรณ์แบบ	2.65	3.20
28. ฉันหาทางอ้อมที่เหมือนกัน	2.85	3.35
29. ฉันมีแผนสำรองรับ	2.45	3.65
30. ฉันเรียนรู้จากข้อผิดพลาดของฉัน	2.75	4.50
31. ฉันชอบความท้าทาย	2.50	4.20

32. ฉันทมองปัญหาเป็นโอกาส	2.40	3.70
33. ฉันททำสิ่งที่แตกต่าง	2.75	3.45
34. ฉันทมุ่งความสนใจในสิ่งที่ฉันททำ	2.95	4.10
35. ฉันทพัฒนากลยุทธ์	2.35	3.90
36. ฉันททำตามใจตัวเอง	2.70	3.30
รวม	111.65	142.70

จากตารางที่ 13 พฤติกรรมที่แสดงถึงความสามารถในเชิงผู้นำ ของนักศึกษาก่อนและหลังการเรียนการสอนเชิงบริการ มีความแตกต่างอย่างชัดเจน โดยก่อนการเรียนการสอนเชิงบริการ นักศึกษามีพฤติกรรมที่แสดงออกในเชิงผู้นำที่สามารถคิดค่าคะแนนเฉลี่ยได้เท่ากับ 111.65 คะแนน และหลังการเรียนการสอนเชิงบริการ นักศึกษามีพฤติกรรมที่แสดงออกในเชิงผู้นำที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงขึ้นในทุกข้อคำถามและสามารถคิดค่าคะแนนเฉลี่ยได้เท่ากับ 142.70 คะแนน โดยสามารถแปลผลได้ว่า ความสามารถในเชิงผู้นำของนักศึกษาก่อนการเรียนการสอนเชิงบริการนั้น อยู่ในชั้น ดี (ค่าคะแนนอยู่ระดับต้นของชั้นดี) คือมีทักษะส่วนใหญ่ของการเป็นผู้นำตนเอง แต่ยังมีการใช้ทักษะบางประการไม่ถูกต้อง ส่วนความสามารถในเชิงผู้นำของนักศึกษาหลังการเรียนการสอนเชิงบริการนั้น อยู่ในชั้น ดี เช่นกันแต่ค่าระดับคะแนนอยู่ในช่วงปลายเกือบขึ้นระดับดีมาก(ดีมากค่าคะแนน 144 ขึ้นไป) คือนักศึกษามีทักษะส่วนใหญ่ของการเป็นผู้นำตนเอง หากฝึกฝนบ่อยๆจะเป็นผู้นำตนเองที่ดีมาก

ตารางที่ 14 ความคิดเห็นและประสบการณ์ก่อนและหลังการทดลองการเรียนการสอน
เชิงบริการ

กิจกรรม	ก่อนการทดลอง		หลังทดลอง	
	\bar{X}	S.D	\bar{X}	S.D
1. ฉันพัฒนาการเรียนรู้ของตนเองอย่างมากเกี่ยวกับปัญหาของสังคม	2.90	0.6407	3.40	0.5026
2. ฉันพัฒนาให้ตนเองมีความรู้สึกกับผิดชอบ	2.95	0.6408	3.65	0.4894
3. ฉันเรียนรู้ที่จะให้หลักการของหลักสูตรนี้ไปใช้กับเหตุการณ์ใหม่ ๆ	2.85	0.5871	3.35	0.6708
4. ฉันเรียนรู้การแก้ปัญหาต่าง ๆ จากหลักสูตรนี้	2.90	0.6407	3.40	0.6806
5. ฉันทบทวนเกี่ยวกับทัศนคติของฉันที่ผ่านมา	3.00	0.7255	3.25	0.7864
6. ฉันคิดว่าบริการต่าง ๆ ที่ฉันทำในหลักสูตรนี้ยังไม่ได้ก่อให้เกิดประสบการณ์กับชุมชนอย่างเต็มที่	2.85	0.7452	2.65	0.9881
7. ฉันมีความเข้าใจเป็นอย่างดีเกี่ยวกับความต้องการและปัญหาของชุมชนที่ฉันอาศัยอยู่	2.80	0.5231	2.95	0.8256
8. ฉันมีความสุขสบายในสังคมที่แตกต่างของกลุ่มคนที่ต่างภาษา ต่างวัฒนธรรม	2.55	0.7592	2.95	0.6048
9. ฉันไม่ได้คำนึงหรือมุ่งมั่นที่จะสร้างความประทับใจต่อบุคคลอื่น	2.30	0.9234	2.10	2.1653
10. ฉันได้รับการสนใจจากหลักสูตรนี้โดยการจะนำทฤษฎีที่ได้จากการศึกษาไปใช้ในชีวิตประจำวัน	3.05	0.6863	3.40	0.5026
11. ทุกคนควรมีเวลาที่จะสร้างสรรค์สังคมของชุมชน	3.25	0.6387	3.75	0.5501
12. ฉันรู้สึกประหม่าในการนำเสนอหรือการพูดในที่ชุมชน	3.05	0.7592	2.65	0.6708
13. ฉันคิดว่าฉันสามารถสร้างสรรค์และก่อให้เกิดผลกระทบที่ดีต่อชุมชนที่อาศัยอยู่	2.90	0.7182	3.50	0.6882
14. ฉันคิดว่าการทำงานเป็นกลุ่มเป็นการให้รางวัลที่ดีกว่าการทำงานรายบุคคล	2.85	0.7452	3.60	0.5982
15. ฉันคิดว่าตนเองมีความตั้งใจอย่างถ่องแท้ต่องานประจำวันที่ได้รับผิดชอบรายบุคคล	2.85	0.5871	3.55	0.5104
16. ฉันคิดว่าฉันสามารถเรียนรู้ได้ดีที่สุดทั้งเนื้อหาของหลักสูตร	2.60	0.5982	3.10	0.7182
17. งานของผู้คนหนักกว่าที่คิด	2.55	0.8256	3.10	0.7881
18. ฉันคิดว่าสิ่งที่เกิดขึ้นกับตนเองมีผลกระทบต่อความรู้สึกน้อยมาก	2.45	0.8870	3.05	0.7592
19. ฉันจะยืนอยู่บนข้างของความถูกต้อง และไม่สนใจว่าผู้คิดจะคิดอย่างไร	2.45	0.6863	3.35	0.5871

กิจกรรม	ก่อนการทดลอง		หลังทดลอง	
	\bar{X}	S.D	\bar{X}	S.D
20. ฉันรู้สึกว่าคุณสามารถสร้างสรรค์สิ่งที่ดี (ในแง่บวก) ต่อปัญหาของสังคม (แก้ไขได้)	2.80	0.5231	3.45	0.5871
21. ฉันคิดว่าคุณสมบัติส่วนตัวฉันได้แก่ ความรับผิดชอบ, กิริยาท่าทาง ถือเป็นสิ่งที่ทำให้ผู้คนสำเร็จในอาชีพ	2.90	0.7182	3.25	0.6048
22. ฉันคงทำอะไรไม่ได้มากถ้ารู้ว่าสิ่งที่ฉันกระทำนั้นส่งผลกระทบต่อเชื้อชาติวัฒนธรรมของผู้อื่น	2.90	0.9119	3.10	0.7864
23. โดยภาพรวมแล้วฉันรู้สึกพึงพอใจต่อตนเองในด้านการศึกษา, ผลงาน, บุคลิกภาพ และภาพภายนอก	2.60	0.6806	3.40	0.5525
24. เมื่อต้องทำโครงการเป็นกลุ่ม ฉันยอมรับได้ต่อการวิพากษ์วิจารณ์ของผู้อื่นต่องานของฉัน	3.10	0.7182	3.20	0.6806
25. ถ้าเวลาฉันพบว่าได้เกิดสิ่งที่ไม่ถูกต้องหรือไม่ยุติธรรมต่อบางคนฉันจะยื่นมือเข้าไปช่วย	2.80	0.8335	2.30	0.9787
26. ฉันรู้สึกประหม่าถ้าจะต้องเริ่มการสนทนากับผู้คนที่ฉันไม่รู้จักมาก่อน	2.70	0.8013	3.65	0.5871
27. หลักสูตรที่ฉันเรียนเป็นสิ่งที่ก่อประโยชน์กับชีวิตของฉัน	3.00	0.6489	3.90	0.3078
28. การได้ออกไปบริการชุมชนเป็นสิ่งที่เกิดประโยชน์กับชีวิตของฉัน	3.30	0.7327	3.80	0.4104
29. ฉันคิดว่าถ้าทุกคนทำงานด้วยกันปัญหาต่าง ๆ ของสังคม จะได้รับการแก้ไข	3.15	0.7452	3.75	0.4443
30. การทำงานมีทักษะทางด้านความพร้อม ความรับผิดชอบ และเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันมีความสำคัญพอ ๆ กันการมีทักษะความชำนาญเฉพาะ	3.05	0.3940	3.50	0.6882
31. ฉันได้เรียนรู้สิ่งแปลกใหม่จากผู้คนต่างวัฒนธรรม	2.00	0.7947	3.05	0.6863
32. ฉันรู้สึกไม่พร้อมในการเตรียมตัวภายหลังการสำเร็จการศึกษา เช่น การเรียนต่อ	2.60	0.8826	1.65	0.7452
33. ฉันรู้สึกไม่มั่นใจกับงานที่ฉันกำลังทำอยู่	2.50	0.8272	2.50	0.6070

จากตารางที่ 14 ความคิดเห็นและประสบการณ์การเรียนรู้เชิงบริการของนักศึกษาหลังการเรียนการสอนเชิงบริการ มีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงขึ้นเกือบทุกประเด็นซึ่งแสดงว่าโดยภาพรวม นักศึกษา มีความคิดเห็นและประสบการณ์ที่ดีในการเรียนการสอนเชิงบริการ เช่น หลักสูตรที่เรียนเป็นสิ่งที่ก่อประโยชน์กับชีวิต มีค่าเฉลี่ยหลังการทดลองสูงขึ้นถึง 3.90 การได้ออกไปบริการชุมชนเป็นสิ่งที่เกิดประโยชน์กับชีวิตของตน มีค่าเฉลี่ยหลังการทดลอง 3.80 คิดว่าถ้าทุกคนทำงานด้วยกันปัญหาต่าง ๆ ของสังคมจะได้รับการแก้ไข มีค่าเฉลี่ยหลังการทดลอง 3.75